

gazdaság feladatairól, eredményeiről, részt kérnek és vállalnak, többet az egyszerű kötelességüknél. Szorgalmasak, törekvők. Ezt bizonyítja az az aktivitás, ami a szocialista munkaversenyt és brigádmozgalmat jellemzi. Dolgozóink fele részt vesz a versenymozgalomban, ezen belül a szocialista címért versenyző brigádok közül közel 100 brigád 1110 fővel érte el a megtisztelő címet.

Végző fokozatunk 25 éve alatt fejlődés jellemzi — noha annak csak töredékét sikerült bemutatni — termelő munkánk minden ágazatát, de nem jelentéktelen a gazdálkodási eredmény sem. 10—12 évvel ezelőtt még a két erdőgazdaság 4—5 millió Ft veszteséggel zárt, 1969-ben pedig — beleszámítva a fafeldolgozást — 25—27 millió Ft nyereséget ért el, az egy főre számított termelési érték több mint a kétszeresére nőtt. A fejlődésnek egyik mérője az export termelés. Hat-hét évvel ezelőtt erről alig lehetett szót ejteni, 1970-ben pedig az exportra termelt papírfa és fűrészáru árbevétele eléri a 60—80 millió forintot.

Ezt hozta a felszabadulás óta eltelt negyedszázad. Tisztelettel és hálával emlékezünk ezért felszabadítóinkra, a nagy szovjet hadsereg katonáira és a köztük, velük harcoló más baráti nemzetiségű és magyar harcosokra.

Az erdőgazdálkodás 25 éves fejlődése Baranyában

K A S Z A F E R E N C

Az elmúlt 25 esztendőben a népgazdaság egészével együtt fejlődött — a szocializmus építésének útján — Baranya megye erdőgazdálkodása is. Ennek előfeltételét a földreform teremtette meg.

A földreform előtt a baranyai erdőterület mintegy 10⁰/₀-át kitevő közalapítványi erdőbirtokokon kívül itt állami erdőbirtok nem volt. Az erdőterület 68⁰/₀-a egyházi, 36 nagyobb és kisebb magánuradalmi, 22⁰/₀-a 311 erdőbirtokosági társulat, valamint igen számos kis- és törpebirtokos tulajdonában volt. Ezen a sok tulajdonos kezében volt erdőterületen kellett kialakítani az egységes, szocialista erdőgazdálkodást. Az erdők államosításának, a földreform megvalósításának és egyéb intézkedéseknek eredményeként ma már a magánerdők aránya 0,5⁰/₀-ra csökkent, az állami erdők 10⁰/₀-os aránya 77,2⁰/₀-ra nőtt, a volt erdőbirtokosági erdők a termelőszövetkezetek kezelésébe mentek át, s ez 20,8⁰/₀-ot tesz ki, 1,5⁰/₀ pedig tanácsi és egyéb szervek kezelésében van.

A felszabadulás után, 1946-ban alakult meg a MÁLLERD Pécsi Erdőigazgatósága. A gazdálkodásban ekkor még a legfőbb szempont az volt, hogy a bevételek fedezzék a kiadást, a számviteli rendszer középpontjában a vagyonérték kimutatás állt, az üzemi tevékenységgel járó eredmény figyelemmel kísérésére az akkori számvitelrendszer még alkalmatlan volt.

A MÁLLERD Pécsi Erdőigazgatóságát 1949-ben Pécsi Erdőgazdasági Nemzeti Vállalattá szervezték át. Az NV tevékenysége kiterjedt Baranya és Tolna megyére. A szervezeti változással párhuzamosan nagymértékű fejlődés következett be a gazdálkodás terén is. Az erdők államosításával a szakemberek többsége egyetértett, régi elgondolásuk érvényesült és támogatták az erdőgazdálkodás szocialista átalakítását a munkásosztály vezetése alatt. Az 1949. év határkövet jelentett a gazdálkodási fegyelem, a pénzgazdálkodás, a költséggazdálkodás megszilárdítása terén. A bevezetett számlakeret tagozódása már lehetővé tette az üzemi gazdálkodás mérését. A NV eredményesen dolgozott, tevékenysége már 1949. évben közel 7 millió forint nyereséget ért el.

A másfél év alatt elért eredményeket az 1950. augusztus 1-ével végrehajtott

átszervezés — amikor a Baranya—Tolna megyére kiterjedő egységes szervezetet 5 kisebb szervezeti egységre, erdőgazdaságra osztották fel — szétzilálta. Az átszervezés eredményeként Baranyában négy erdőgazdaság alakult, ezeknek irányítását és ellenőrzését az erdőgazdasági egyesülés végezte. A terv- és gazdálkodási fegyelem a négy részre osztott megyében a gazdasági eredményekkel együtt leromlott. Ez a szervezet nem volt életképes. Az 1953. évben a négy erdőgazdaságból két erdőgazdaságot szereztek Mecsek-nyugati és Mecsek-keleti Erdőgazdaság elnevezéssel. E két erdőgazdaság sem tudott eredményesen dolgozni, káros versengés, felburjánzott létszám, laza munka- és tervfegyelem következtében tevékenységük évről évre veszteséggel zárult.

Az I. ötéves terv utolsó évében, 1954-ben az erdőgazdasági termelés fejlesztéséről hozott 1040/1954. MT határozat alapján 6 évre szóló erdőgazdasági fejlesztési tervet dolgoztunk ki. Az I. hároméves és ötéves terv eredményei alapján megérték a feltételek a bővített újratermelés megvalósításához és hozzákezdhattünk a valóban belterjes erdőgazdálkodás kialakításához. 1955. április 1-ével a két erdőgazdaság Mecseki Állami Erdőgazdaság címen egyesült. A gazdaság az 1954/55. gazdasági évben még veszteséggel zárt. Az egységes irányítás, a megszilárdult gazdálkodási fegyelem eredményeként az 1955/56. évben már nyereséget ért el és jó munkája eredményeként elérte az Élüzem címet. Tevékenysége azóta is minden évben emelkedő eredményű, s az ellenforradalom sem tudta lezüllesztetni; sőt minden évben teljesítette az élüzem feltételeket, hét esetben nyerte el az Élüzem, egy esetben a Kiváló Vállalat kitüntetését, ezen belül két alkalommal kapta meg a Minisztertanács és a SZOT vándorzászlóját.

Részleteiben vizsgálva az erdőgazdálkodás fejlődését, célszerű, ha azt a fő termelési tevékenységek tükrében tesszük. A háborús évek rendkívüli termelése, az erdőfelújítások és erdőápolások elmaradása miatt az állami tulajdonba került erdőkben nagy erdőművelési feladatok halmozódtak fel. Az elmaradt erdőfelújítások felszámolásához hiányzott a megfelelő erdei facsemete. Ennek kihatásaként az 1945—1953. évek közötti időben az erdőfelújítási munkák nem álltak arányban a folyamatos és a már régebben foganatosított vágások területével.

Az új erdőtelepítési és fásítási munkák az 1949-es évben indultak meg, akkor is csak kismértékben. Ebben az időszakban azonban már megvetettük a nagyüzemi csemetekertek alapjait és ezen keresztül sikerült csemetetermelésünket annyira megjavítani, hogy már az 1952/53. gazdasági évben az országfásítási feladatokhoz is tudtunk fásítási anyagot biztosítani. A fejlődés fokozatos volt és míg az 1946. évben mindössze 19,7 ha-nyi csemetekerti terület állt rendelkezésre, és azon évenként mindössze 710 ezer db csemetét termeltek, addig az 1954/55. gazdasági évben a csemetekerti terület 137 ha-ra emelkedett, a megtermelt csemete pedig 15 millió db volt. 1955-től kezdődően kidolgoztuk és a gyakorlatba bevezettük a gazdaságos csemetenevelés technológiáját, a nem gazdaságos kerteket felszámoltuk, gondoskodtunk a csemetekerti talajok termőerejének utánpótlásáról és fokozásáról. A tervszerű munka eredménye, hogy a csemetetermelést szolgáló hasznos terület nagysága 88 ha-ban állandósult, s ezen a területen több év átlagában kereken évi 27 millió db erdei facsemetét és 130—150 ezer db suhángot termelünk meg.

A fatermesztés terén a bővített újratermelést két fő tevékenységgel biztosítottuk: egyrészt a meglévő erdők fatermesztésének növelésével, másrészt új erdőtelepítésekkel és fásításokkal.

A meglévő erdők fatermesztésének növelése érdekében az elmaradt vágásfelújításokat felszámoltuk, az erdőgazdaságnak hátralekös vágásfelújítási kötelezett-

sége nincs. Felszámoltuk az elmaradt tisztításokat. Jellemző, hogy míg az 1950—1954. évek közötti időszakban éves viszonylatban átlagosan 2300—2400 ha-nyi területen kellett tisztítást végezni, ez folyamatosan csökkent mintegy 900—1000 ha-nyi területre. Jelentősen fejlődött, belterjesebbé vált az erdősítt területek szakszerű ápolása, s ennek eredményeként a megmaradás ma átlagosan 64%-os az erdőgazdaság területén. A felszabadulás után csak lassan indultak meg az ápoló vágások és nem voltak szakszerűek a gyéritések. Kezdetben legfeljebb a csúcshárpadó, illetve kiszáradt egyedek kerültek kitermelésre. Az ilyen negatív jellegű gyéritések helyett 1954-től kezdve a szakszemélyzet állandó oktatásával és tapasztalatcseréikkel fokozatosan tértünk rá a pozitív gyéritésre és alakítottuk ki a törzskiválasztó és növedékfokozó gyéritések helyes arányát. Meglevő erdeinkben a tölgy, bükk és fenyőállományok kitermelését következetesen csökkentettük, növeltük a feleslegesen tartott cser- és gyertyánállományok kitermelését. Ennek eredményeként a tölgy százalékos aránya 32,5%-ról 33,7%-ra, a bükk aránya 12,3%-ról 13%-ra nőtt, a gyertyán 18,1%-ról 17,8%-ra és a cser 15,1%-ról 12,8%-ra csökkent.

A 25 év folyamán 3386 ha-on végeztünk első kivitelű erdőtelepítést. Ebből az 1969. év végéig a pótlások után sikeresen beállt 3258 ha. A vágásfelújításokban és az erdőtelepítésekben törekedtünk a gyorsan növő fafajok bevitelére. Így a 25 év alatt 2877 ha-ra vittük be a fenyőt, 977 ha-ra a vöröstölgyet és 417 ha-ra a nyárat.

Üzemi erdőtelepítéseink mellett jelentős eredményeket értünk el az erdőn kívüli fásítás terén is. 1945-től 1950-ig Baranyában szervezett fásítás nem volt. Az országfásítás kismértékben 1950-ben indult meg, főleg legelők fásításával. Az 1950—1953 közötti időszakban községi tanácsok, legeltetési bizottságok, termelészövetkezetek és más közületek végeztek fásítást. Ebben az időszakban a fásítások kivitelezése és eredményessége sok kívánni valót hagyott még maga után. Ez egyrészt a fásítás iránt megnyilvánuló közömbösségnek, a talajnak nem megfelelő csemete felhasználásának, sok esetben a rossz munkának tudható be. Az 1953—1956 közötti években már lényegesen eredményesebbek a fásítások. Az ellenforradalmi események a fásítást megbénították, de az ezt követő időszakra már jellemző a falusi dolgozók jelentősen megnőtt fásítási kedve, a jelentősen megjavult munka. Fásítási tevékenységünk eredményeként a 25 év alatt 6318 ha az a fásított terület, amely ténylegesen megmaradt. A fásításoknak mintegy 28%-a nyáras.

Egybevetve: az üzemi erdőben történő telepítésből és az országfásítás keretében történt fásításból összesen 9576 ha területtel növeltük Baranya megyében a fatermelő területet és ezzel a megye 25 év előtti 17,5%-os erdőszültségét 19,6%-ra emeltük, s ebben a mennyiségben nincsenek bent a belterületi fásítások, amelyek elsősorban esztétikai és higiéniai célt, tehát nem fatermesztést szolgálnak.

Az államosításra került erdők használatát korábban a külterjesség jellemezte. A felszabadulás utáni években e téren még különösebb változás nem történt, mert vállalkozói termelések még 1948-ban is voltak. Jellemző volt a részért való termelés és szállítás. A fordulat éve hozott e téren is mélyreható változást, amikor is az erdőgazdaság kezébe vette az egyéb erdőgazdasági tevékenység mellett a fakitermelés feladatának ellátását is.

A 3 éves terv az erdőgazdálkodást is beállította a népgazdasági tervezésbe. Ezután indult meg a fakitermelés belterjességére, a faanyag tökéletesebb kihasználására irányuló munka. A korábban szokásos részes fakitermelés megszüntetésével, a teljesítménybérezés bevezetésével szocialista bérrendszerre tértünk át. A munkás kezébe korszerű fakitermelő szerszámokat adtunk központi-

lag, megszerveztük a szerszámkarbantartást. A nehéz testi munkát igénylő fakitermelést fokozatosan gépesítettük. A faimport csökkentése érdekében a figyelem az iparifa és elsősorban az értékeesebb választékok kihozatalának nagymértékű fokozására terelődött. Ennek eredményeként a felszabadulást közvetlen követő évek 16—20⁰/₀-os iparifa kihozatalát fokozatosan 57—57,5⁰/₀-ra emeltük. Fakitermelési tevékenységünk során fokozatosan megváltozott a tevékenységünk: a véghasználatok besorolásában és a vágások kijelölésében elsődlegesen az erdőnevelési, erdőművelési szempontokat biztosítottuk, növeltük a gyérítések arányszámát. A fakitermelés volumene folyamatosan növekedett, az 1945—1950-es évek 120 ezer nettó m³-e fokozatosan évi 200 ezerre emelkedett.

A felszabadulást követően fagyártmánytermelésünk rendkívül alacsony kihozatallal kizárólag a kézi úton megtermelhető választékokra szorítkozott. Az 1955. évben indítottuk meg a fagyártmányok gépi termelését. A fejlődés e téren ugrásszerű volt. Az 1955/56. gazdasági évben kereken 4300 m³ kész fagyártmányt termeltünk gépi úton, az 1959/60. gazdasági évben a tényszámunk 10 000 m³, az 1963/64. gazdasági évben 18 000 m³ és az 1968. évben 20 000 m³. A gépi fagyártmánytermelés megindítása óta kereken 23 000 m³ parkettalécet és 116 000 m³ bányabélésanyagot termeltünk s ezzel jelentősen segítettük egyrészt a lakásépítkezést, másrészt a pécsi szénbányászat és nagymértékben csökkentettük a behozatalt. Gépi fagyártmánytermelési tevékenységünket az indulás éveiben kezdetleges körülmények között kezdtük meg. Az utóbbi négy évben minden számottevő műhelyünket porelszívó berendezéssel, légfűtéssel, mosdó és fürdő lehetőséggel láttuk el. Modern fűrészüzemet építettünk Vajszlón, Árpádtetőn, Hetvehelyen.

A felszabadulás előtti időkben az erdőben gépek nem voltak. A szocialista erdőgazdálkodás kiépítése során a termelés meggyorsítása mellett alapvető szempont volt a nehéz testi munka megkönnyítése, ezért törekedtünk az új technika bevezetésére, gépek alkalmazására. A felszabadulástól 1954-ig az erdőgazdasági munkákat — kivéve a faanyagok gépkocsival való szállítását és a talajelőkészítést — változatlanul, úgyszólván teljes mértékben kézi erővel és lovakkal végeztük. Lényeges változás e téren az 1955. évben következett be, amikor a Mecseki Erdőgazdaságot gépesített erdőgazdasággá szervezték. Ettől kezdődően évről évre fokozatosan nőtt a gépesítettség és az 1969. év végére a csemete-kiemelést 73⁰/₀-ban, a fakitermelést 92⁰/₀-ban, a faanyagok szállítását 95⁰/₀-ban, a faanyagok gépi rakodását 20⁰/₀-ban, a fagyártmánytermelést 100⁰/₀-ban, az erdei feltáró utak építését 89⁰/₀-ban gépesítettük. Különösen a faanyagok gépi rakodása terén léptünk előre az országos átlaggal szemben. E vonatkozásban segítséget adtunk más erdőgazdaságnak is, amennyiben a hidraulikus autódaruk szerelését, főjavítását és a garanciális javítások elvégzését országosan vállaltuk.

A gépesítés fejlesztése terén a kezdeti időszakban komoly problémát okozott, hogy a gépkezelők képzettsége csak sok év következetes oktató munkája után érte el a megkívánt szintet. Ennek megjavítása és különösen a motorfűrészek, a szakmunkások kiképzése érdekében Mecseknádasdon szakmunkásképző iskolát szerveztünk. Az itt kiképzett munkások szaktudása nagymértékben járult a feladatok szakszerű elvégzéséhez és a gépek eredményesebb munkájához.

A szocialista munkafeltételek biztosítása érdekében üzemi, gazdasági és szociális jellegű építkezésekről kellett gondoskodnunk. A kezdeti időszakban számottevő építkezés nem volt az erdőgazdaság területén. A műszaki tevékenység ezekben az években inkább arra szorítkozott, hogy a meglevő és a földreform során átvett épületeket leltározza, a legszükségesebb tatarozási munkákat el-

végezze, valamint a változott lakásigények kielégítése céljából átalakításokat végzett. Az 1955. év itt is fordulópontot jelentett, az azóta eltelt időszakban 54 erdész-, illetve alkalmazotti, 24 kocsislakás épült az erdészetekben. Pécssett 7 alkalmazotti lakás. Megépült 12 munkásszállás és 8 üzemi konyha. Valamennyi erdészetünkben kultúrtermet létesítettünk, azt könyvtárral, tv-vel, rádióval és más szórakozási, művelődési lehetőségekkel láttuk el. Az új létesítmények mellett gondoskodtunk a régibb építésű erdészlakások korszerűsítéséről. Az erdőn belüli erdei lakótelepülésekre kivétel nélkül bevezettük a villanyt, bekötöttük azokat a kövezett úthálózatba, biztosítottuk vízellátásukat. Megoldottuk az egyedi erdészlakások villamosítását is egy-két lakás kivételével, így a rádió és tv útján a kultúra eljut az összes erdei településre és erdészlakásba is. 1965-ben elkészült az erdőgazdaság központi székháza, ahol a központi dolgozók a mai követelményeknek megfelelő munkahelyet kaptak.

Az erdőgazdálkodással szorosan összefüggő vadgazdálkodásban az államosítást követő években komoly eredményt elérni nem lehetett. A kezdeti központosított szervezeti forma rövid élete után következő decentralizálás nem adott lehetőséget egységes szemléletű vadgazdálkodásra. Fordulópontot jelent itt is a Mecseki Állami Erdőgazdaság megalakulása az 1955. évben. Ettől az időponttól kezdve a megye összes vadászterületén következetes és egységes vadgazdálkodási szemlélet érvényesült. A szakszerű, az erdő életével egyensúlyt tartó vadgazdálkodás az 1955. évet követő 14 év alatt meghozta gyümölcsét. A szarvasállomány minősége jelentősen javult. A kereken 49 000 ha üzemi vadászterületen az elmúlt 14 év alatt 177 db díjazott szarvasbika esett, ebből 42 db arany-, 53 db ezüst- és 82 db bronzérmes. Külön ki kell emelni a Sasréten 1955 szeptemberében magyar vadász által elejtett 228,48 Nadler-pontos, a Szentegáton 1963 szeptemberében német vadász által elejtett 232,79 Nadler-pontos és Sellyén 1969 szeptemberében német vadász által elejtett 225,07 Nadler-pontos bikát. A közölt adatok annál figyelemreméltóbbak, mert a felszabadulást megelőző időkben — a rendelkezésre álló statisztikai adatok szerint —, 1828-ig visszamenően Baranyában nyílt területen 10 kg-on felüli díjazott agancsú bikából egy sem, 9—10 kg-osból is csak 4 esett. A vadállomány minőségi javulása és a külföldi bérkilövések eredményeként az ágazat gazdasági eredménye is javult, a veszteségből jelentős nyereségbe ment át és számottevő devizabevételt hozott.

A szorosan vett erdőgazdasági üzemi feladatokon kívül az erdőgazdaság és dolgozói szoros kapcsolatot tartottak a többi őstermelő szektorral, elsősorban a termelőszövetkezetekkel, a termelőszövetkezetek szervezésében, támogatásában, patronálásában hathatósan közreműködtek. Legnagyobb segítséget adták annak idején a termelőszövetkezeteknek a szerfás épületek faanyagának megtermelésével, valamint a fásítási munkák irányításával és szaktanácsadással. A szakirányítási szervezeten keresztül célul tűztük ki, hogy a termelőszövetkezetek kezelésében levő erdőkben is biztosítsuk az állami erdőkben érvényesülő célok elérését. Ezt nagy hányadban sikerült is elérni.

A termelés műszaki színvonalának emelése megkövetelte az erdőgazdasági szakemberek és dolgozók műszaki felkészültségének javítását is. A haladó erdőgazdálkodásra való rátérés kezdetén a szakemberek nem rendelkeztek még a tervgazdálkodáshoz szükséges kellő tapasztalatokkal. Meg kellett tanulni a szakembereknek a szocialista erdőgazdálkodással járó eddig ismeretlen nagy tervek teljesítésének módszerét, a terv szerinti gazdálkodást, a tervfegyelmet. Az újszerű munka sok tanulást kívánt és az erdőgazdasági szakembereknek sikerült fokról-fokra megszabadulniuk a kapitalista szellemtől. A politikai tisztánlátás, a szakmai fejlődés érdekében az erdőgazdaság vezetősége súlyt helyezett arra, hogy a dolgozók politikai és szakmai oktatást kapjanak. Évről évre vizsgát tet-

tek a szakmai utasításokból, ezenkívül házi oktatásokon, helyi tapasztalatcseréken, hónapról-hónapra beütemezett szakmai továbbképzésen keresztül bővítettük az erdőgazdasági dolgozók szakmai felkészültségét alsó, közép és felső szinten. Az eredmények elérését nagyban segítette az a tény, hogy az erdőgazdasági dolgozók biztosítva látják jövőjüket a szocializmusban és ezért a jövőért szívesen tevékenykednek.

Amikor a baranyai erdőgazdálkodás 25 éves fejlődéséről, eredményeiről beszámoltunk, meg kell emlékeznünk a társadalmi szervek megértő-támogató segítőkészségéről. A megye ma már közel 20%-os erdősültsége a megye gazdasági és társadalmi életében számottevő tényező, ennek megfelelően jelentkezett a párt és más társadalmi szervek támogatása, együttműködése és megbecsülése. Eddig elért eredményeinknek ez fontos tényezője és dolgozóink helytállásával együtt a további fejlődés, a jövő biztató záloga.

Az erdei munka feltételeinek javítására irányuló kutatás 25 éve

DR. SZÁSZ TIBOR

A második világháborút követő évek súlyos feladatokat róttak az erdészet valamennyi dolgozójára. A legnagyobb terhet azonban a fizikai munkások és közülük is elsősorban a fahasználatban dolgozók viselték.

A felszabadulás előtti időben — eltekintve néhány erdős vidéktől — a fakitermelés a mezőgazdasági és földmunkások téli félévben folytatott, minden előképzést nélkülöző alkalmi munkája volt. A teljes egészében kézi munkával végzett fakitermelésben a háztartási igényeket is alig kielégítő fűrészeket és fejszéket használtak. A szerszámellátottság szintjére következtethetünk abból a tényből, hogy a Magyar Országos Szabvány-ok között egyetlen, kifejezetten fahasználati rendeltetésű szerszámot sem tartottak számon. A közelítésben, főleg a hegyvidéken, az emberi erőnek ugyancsak nagy szerep jutott. A „vállazás”-t és a balesetveszélyes „kéziszánkó”-t kiterjedten alkalmazták. Egyébként mind a közelítésre, mind a szállítás jelentős részére a fogatos munka volt jellemző.

A fahasználat ezzel az „örökség”-gel kezdte el az újjáépítéshez szükséges nagy fatömeg kitermelését. Az inflációs időszakban, mivel az élelmiszerek után a fa volt a legfontosabb csereeszköz, a részes termelésekhez akadt bőven munkaerő. Az a részes termelésre alapozó rendszer azonban, amelyik abban az időszakban egyáltalában a termelés megindításának a feltétele volt, később, a gépesítés elkezdése időszakában nagymértékben akadályozta a fejlődést. Amíg a felszabadulás előtt a fakitermelés az analfabéták munkaterülete volt, ma alapos elméleti és gyakorlati előképzést igényel és széles körű technikai ismereteket tételez fel. Volt olyan időszak, amikor a termelés alapfeltétele a naponkénti munkahelyre menetel felszámolása és munkásszállók létesítése volt. Ma a munkásszállók elnéptelenedésének és a munkások naponkénti munkahelyre szállítása térhódításának az idejét éljük. Vég nélkül sorolhatnánk az ellentmondásokat, amelyek az elmúlt 25 év alatt fejlődést akadályozó és egyben segítő tényezőkké váltak. Ezek felszámolásában egyaránt kivették részüket maguk a fizikai munkások, az őket irányító gyakorlati szakemberek, de kivette részét az erdészeti kutatás is.

A fahasználatban dolgozók munkakörülményeinek javítására két irányú tevékenységet folytattunk. Egyrészt a termelőmunka színvonalának a folyamatos